

Ketting Nor

Noret ligger mellem Augustenborg og Guderup. Fra fugletårnet har du flot udsigt over søen. Om foråret er der mange orkideer og trævlekroner på vejen til tårnet. Husk gummistøvler.

Hvis du er heldig, får du et glimt af Rørdrum. I alt 137 arter er observeret her.

Augustenborg Skov

Skoven ligger ved Augustenborg Slot og hænger sammen med slotsparken. Den er ikke stor, men har mange gamle træer og huser almindelige skovfugle og en pæn bestand af Korttået Træløber. Du kan ofte opleve Huldue, Spætmejse, Stor flagspætte. På fjorden langs skoven kan du se Stor Skallesluger som yngler i store redekasser. Raven har været fast beboer gennem mange år. Skoven er udpeget som særligt naturområde af EU.

Birkepøl

Birkepøl er et inddæmet landområde ved Skovmose på Sydals. Det er ikke tilladt at køre på markvejene, men der er fine vandreture hvor du næsten altid møder rovfugle. I træktiden ser du vadefugle, småfugle og Mosehornugle. Rødrygget Tornskade plejer også at være her.

Hummelvig og Hummelmade

Engen Hummelmade ligger ned til Hummelvig. Denne eng er en stor del af året tilholdssted for mange stære, viber, gravænder og pipeænder og er et af de bedste steder at se vadefugle.

Mjang Dam og Torup Made

Mjang Dam er en inddæmet fjordarm og noget kuperet. Der er en pæn stor rørskov som gennemløbes af vandløb.

Katholm

Katholm er en lille ø i Augustenborg Fjord. Øen er i privateje og ikke åben for publikum. Øen rummer mange rugende måger, også ande- og vadefugle, som kan observeres fra Als eller fra vandsiden.

Arnkil Skov

Arnkil Skov på Kær Halvø er overvejende løvskov og en del er i dag urørt skov. Om foråret er der en stærk duft af ramsløg i skoven.

Folderen er blevet til med hjælp fra:
DOF Sønderborg og OAS

Sønderborg Kommune
Naturafdelingen
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg
www.sonderborgkommune.dk

Naturnet Als
Støttet med Tips-
og Lottomidler
til Fritidslivet

Fuglelokaliteter på Als

Naturnet Als

Foto: Erik Biering

Stor Skallesluger

Als byder på mange afvekslende naturtyper, og det medfører et rigt fugleliv, blandt andet fordi fuglenes trækruter går forbi Als både forår og efterår. Tag en kikkert og et kamera med og få de skønneste oplevelser hele året.

Tjek Sønderborg Kommunes hjemmeside og få flere informationer om hver lokalitet.

Øvelsespladsen på Kær Vestermark

Den militære øvelsesplads på Kær Vestermark er et åbent og afvekslende område med græs, søer og småskove. Pladsen huser især mange ynglende småfugle, Græshoppesanger og Nattergal hører du allerbedst netop her.

Sønderskoven og Fredsmaj

Du kan køre i bil på de smukke skovveje, bybussen går lige til døren, eller du kan gå ad Gendarmstien langs kysten.

Vådområdet Fredsmaj ligger ud mod Sønderborg Bugt tæt ved 'Fiskerhytten', et tidligere traktørsted. Fra fugletårnet på strandvolden kan du studere fuglearterne ved den sivomkransede sø. Alle almindelige skovfugle lever i skoven.

Sønderskoven er især kendt for et godt fugletræk fra august til november, og i denne periode raster mange vadefugle ved søen. På de bedste dage i oktober oplever du Musvåge i tusindvis i uendelige rækker, og dette imponerende træk observerer du bedst på vendepladsen for enden af Hjort Lorensens Vej.

Trillen og Vælddam

På Trillen ved Hørup Hav er det godt at observere øens fugle, og det er pragtfuldt at vandre her. Trillen består af

den røromkransede sø, Vælddam, som er omgivet af strandenge og hav mod syd og løvskov mod nord. Fra fugletårnet i lunden har du et fantastisk blik over søen og skoven.

I rørskovene bor mange Skægmejser, ynglende Rørhøg og Natugle, og søen er yngleplads for Gråstrubet Lappedykker, Knopsvane, Gravand og muligvis Stor Skallesluger. Mange andre ande- og vadefugle raster ved søen i træktiden.

Hartsø

Hartsø på Kegnæs er en delvist afvandet sø med stor rørskov og omkranset af enge. Her er mange rastende andefugle, en del vadefugle og især gæs. På gode dage ser du alle danske arter af svømmeænder. Rørhøg yngler ofte her, og om foråret kan du opleve Rørdrummens pauken.

Kegnæs Drej

Dæmningen mellem Als og Kegnæs er et godt sted for andefugle, især i vinterhalvåret, og fra Kegnæs Fyr og på dæmningen har du et flot udsyn. På Østersøens side ser du se mange rastende havdykænder, især Edderfugl, men også

Strandskade

Sortand og Havlit, og måske lommer og alkefugle. Ud mod Hørup Hav raster svaner, svømmeænder og Hvinand. Forår og efterår kan du opleve rovfulde fugletræk.

Fjordmosen i Nørreskoven

Nørreskoven er en af Danmarks længste kystskove og ligger på østkysten af Als, og året rundt kan du opleve Nørreskoven til fods, på cykel, til hest og i bil. Bostedsmade og Fjordmosen er et åbent eng- og moseområde, og fugletårnet giver en pragtfuld udsigt over rørskovene.

Skoven huser alle almindelige skovfugle samt Duehøg, Kernebidder og Rødtoppet Fuglekonge. I yngletiden er Hvepsevåge observeret i højskoven, og i rørskovene yngler Vandrikse, Rørhøg og Skægmejsse. I Fjordmosen møder du ofte rastende vadefugle.

Tontoft Nakke

Forårstræk oplever du bedst i den nordlige ende af Als fra marts til maj. Fugle er generelt tilbageholdende med at flyve ud over havet, og når de er på vej mod nord, følger de gerne land indtil de ved nordspidsen af Als er nødt til at slippe landet. Nogle fugle vælger forinden at slå sig ned for kortere tid.

Mjels Sø og Oldenor

Begge søer er genskabte søer efter afvandinger i 1800-tallet. Mange vandfuglearter yngler og raster ved søerne og Oldenor huser en større Skarvkoloni. Desuden er der mange småfugle i krattene langs bredderne, og Havørn er næsten fast gæst ved søerne. Det er et besøg værd hele året, og en sti forbinder de to steder.